

tegen gaat haar partij tenslotte ook boven dit gevoel en zij legt het laatste getuigenis van haar trouw af door haar man aan zijn vervolgers aan te wijzen.

Optimistitsjeskaja Tragedija speelt weer veel meer over de menschen heen. Hier ligt het drama in den strijd tusschen ongebondenheid en het herstel eener nieuwe discipline, die in de kiem de geboorte van het Roode leger beteekent. Na het caricaturaal-psychologiseerende in de vertooning van Interwentsija, na het realisme van Ljoebowj Jarowaja, hier het monumentale, de verheerlijkende allegorie. Wysjnewski, de schrijver, heeft aanvankelijk zelfs een zekere mystiek nagestreefd, toen hij het matrozenregiment zijn ondergang in den revolutionnair strijd liet vinden, maar de beide sprekers, twee matrozen, die van tijd tot tijd opkomen om den zin van de handeling te verklaren, daarentegen het thema wilde laten ontwikkelen van het leven, dat niet sterft, tot in den optimistischen oproep tot den toeschouwer toe, de offers van de revolutie niet te beweenen, daar zij leven in het werk, dat zij hebben gedaan. In een langen ideologischen strijd is dit element er echter uit verdreven. Het stuk eindigt thans met de zegepraal van het regiment: alleen de roode commissaris is gevallen, maar het regiment is van een anarchistische bent een militaire eenheid geworden, symbool van de kracht en het vertrouwen, dat het land thans nog in het Roode leger vindt.

„Ik streefde ernaar”, aldus Tairof, in wiens Kamerschouwburg deze vertooning ging, „een synthetische voorstelling te scheppen, die tegelijk naar haar afmetingen monumentaal en naar haar strengen eenvoud klassiek, verzadigd van emotie en naar de structuur van de tooneelhandeling dynamisch, naar den gang der gebeurtenissen tragisch en in wezen optimistisch, naar de methode realistisch en naar het gevoel en de blootlegging van de reële werkelijkheid romantisch moest zijn.” En Tairof was er de man naar, om dit te verwerkelijken.

Een volledig beeld van het Moskousche tooneelleven kon het tiendaagsche feest niet geven. Daarvoor zouden er nog meer schouwburgen in betrokken moeten zijn geweest en een nog grooter verscheidenheid van stukken moeten zijn vertoond. Maar eigenlijk is deze restrictie wel het beste bewijs, hoe rijk het tooneelleven hier nog altijd is, hoeveel rijker het nog blijft worden. Want al die schouwburgen, die buiten het programma vielen, staan onder leiding van jongere krachten, die ieder op hun beurt weer naar vernieuwing van methode streven. Safonof, Zawadski, Kawerin, Ochlopkof, het zijn slechts enkele namen van tooneelleiders, die wellicht eenmaal even luisterrijk zullen klinken, als Stanislawski, Meyerhold en Tairof thans. Dit en de ontwikkeling van de kunst der jonge tooneelschrijvers zijn de elementen, waardoor de volgende tooneelfeesten wel in de eerste plaats op zich steeds vernieuwende belangstelling zullen mogen blijven rekenen.